

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Emotional Intelligence Among Students of the Faculty of Veterinary Medicine, Khon Kaen University

สมบัติ แสงพล¹, ลัดดาวัลย์ อุปนันท์²

Sombat Saengpol¹, Laddawan Upanan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 366 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 52 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 58 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 68 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 80 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 59 คน และชั้นปีที่ 6 จำนวน 49 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2556 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์มาตรฐานของกรมสุขภาพจิต

---

¹ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ, ภาควิชาพยาธิชีววิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, โทรศัพท์/โทรสาร 0-4320-2404 อีเมล: [HYPERLINK "mailto:somsae@kku.ac.th"](mailto:somsae@kku.ac.th) somsae@kku.ac.th

² นักวิชาการศึกษา, กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, โทรศัพท์/โทรสาร 085-0099883/ 0-4320-2356 อีเมล: uladda@kku.ac.th

¹ Merchandising Specialist, Department of Pathobiology, Faculty of Veterinary Medicine, Khon Kaen University. Tel/Fax 0-432-02404, E-mail: somsae@kku.ac.th

² Academic, Division of Student, Khon Kaen University Tel/Fax 085-0099883/ 0-4320-2356, E-mail: uladda@kku.ac.th

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของกรมสุขภาพจิต ค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 6 สูงกว่าทุกชั้นปี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย พบว่าการควบคุมอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-6 อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าค่ามาตรฐานเล็กน้อย ยกเว้นชั้นปีที่ 1 ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, นักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์

Abstract

The aim of this study was to exam emotional intelligence among students of the Faculty of Veterinary Medicine, Khon Kaen University. The study group consisted of 366 students; 52 first year student, 58 second year students, 68 third year students, 80 fourth year students, 59 fifth year students and 49 sixth year students, of the academic year 2013. The studied groups were selected by stratify random sampling. The emotional intelligence assessment used as instrument data for analysis of mean and standard deviation of the studied group in comparison with the standards of the Department of Mental Health.

The research conclusions:

The result revealed that the mean score of emotional intelligence of all groups were in normal range of standard score of Department of Mental Health. The emotional intelligence score of the sixth year students was significant higher than the others. Each subscale showed that the analysed temperance of the second to sixth year students is slightly higher than the standard score. However, the standard score of the first year students conformed to the determined criteria.

Keywords: emotional intelligence among, Students of the Faculty of Veterinary Medicine

บทนำ

อารมณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เกิดการปรับตัว เพราะคนที่มีอารมณ์ดีอยู่เสมอจะเป็นคนที่ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและทำให้การทำงานต่างๆ มีชีวิตชีวา มีความกระตือรือร้นในทางตรงกันข้าม ถ้าอารมณ์เสียหรืออารมณ์รุนแรง เช่น โกรธจัด จะทำให้บุคคลขาดสติ ขาดความมั่นใจ มักจะทำอะไรผิดพลาดได้ ความฉลาดทางอารมณ์จึงช่วยให้บุคคลตระหนักว่า คนเราจะประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ เช่น การเรียน การทำงาน การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตในสังคมได้นั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ นอกจากนี้ การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ยังช่วยให้บุคคลเรียนรู้โดยตรงเกี่ยวกับอารมณ์ สามารถเข้าใจและจัดการอารมณ์ของตนเองได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลกับตนเองและการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น สามารถสื่อสารกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ ตลอดจนมีแรงจูงใจที่จะกระทำการต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ และที่สำคัญ คนที่จะเรียนรู้เรื่องอารมณ์ จะเป็นบุคคลที่รู้จักการรักษาสัมดุลระหว่างความมีเหตุผลการกับอารมณ์(คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2542)

ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญ

กับชีวิตของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-25 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลายจึงถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ เป็นผลมาจากการเจริญเติบโตและพัฒนาการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นสนใจตนเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่ สนใจสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดความอยากรู้อยากเห็น ต้องการเป็นอิสระ (สุวดี ศรีเลณวัณ, 2534 อ้างถึงใน สมบูรณ์ ตันยะ และคณะ, 2551) อีกทั้งปัจจุบันเป็นสังคมยุคไร้พรมแดน สังคมจะเน้นความสำคัญทางด้านวัตถุมากกว่าความสุขทางใจ โอกาสที่วัยรุ่นจะมีพฤติกรรม การตามกระแสนิยมโดยขาดการไตร่ตรองจึงมีโอกาสสูง นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปมักมีปัญหาดังๆ มากมาย อาทิเช่น การปรับตัว การใช้ชีวิตในสถานศึกษาแห่งใหม่ การทำกิจกรรม การใช้จ่าย ตลอดจนการมีพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่างๆ เป็นต้น อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษาจะเน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เน้นการพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญามากกว่าการ

พัฒนาจิตใจ ซึ่งความฉลาดทางจิตใจ หรือทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณค่าและมีความสุข(เทอดศักดิ์ เดชคง, 2543 อ้างถึงใน สมบูรณ์ ตันยะ และคณะ, 2551)

การมีสุขภาพจิตที่ดีนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่ต้องได้รับการปลูกฝัง พัฒนาตลอดเวลา ทั้งสภาพความสมบูรณ์ของร่างกาย ความสามารถทางเชาว์ปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์และสิ่งแวดล้อมที่ดี คนที่มีไอคิวสูง อาจมีปัญหาการปรับตัวและการไม่สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนหรือผู้ร่วมงานได้ ความสามารถทางเชาว์ปัญญาจึงเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งเท่านั้น แต่หากบุคคลใดมีความฉลาดทางอารมณ์ด้วย จะทำให้บุคคลนั้นพร้อมทั้งในด้าน การเรียน การงาน ครอบครัว การดำเนินชีวิตส่วนตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (ศรีสุรางค์ พัฒนนานุรักษ์ และคณะ, 2555)

นักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นเขตเกษตรกรรม โอกาสที่นักศึกษาจะดำเนินชีวิตไปตามกระแสสังคมจึงมีมาก ดังนั้น นักศึกษาจะดำรงชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข ปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี

จำเป็นต้องปรับตัว รู้เท่าทันสังคม เลือกที่จะรับแต่สิ่งที่ดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปี 1 -6 เพื่อจะได้ข้อมูลของนักศึกษาแต่ละชั้นปีว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ และต้องพัฒนาด้านใดเป็นพิเศษบ้าง โดยใช้กรอบแนวคิด/เครื่องมือของกรมสุขภาพจิต ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐานและกรมสุขภาพจิตรับรองแล้วว่าสามารถนำไปวัดความฉลาดทางอารมณ์ของคนไทยได้ ซึ่งแบบทดสอบ/เครื่องมือนี้จะศึกษา 3 ด้านได้แก่ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข ด้านดีจะศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ด้านเก่งศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้านสุข จะศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ซึ่งการศึกษาเรื่องนี้กับนักศึกษากลุ่มนี้ ยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อน ผลการศึกษาที่ได้ จะนำเสนอผู้บริหารโดยเฉพาะรองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา ได้ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการและพัฒนานักศึกษาแต่ละชั้นปีได้อย่าง

เหมาะสม อีกทั้งยังมีประโยชน์ต่อนักศึกษา แต่ละชั้นปีที่จะได้ทราบค่าความฉลาดทางอารมณ์ของชั้นปีตนเอง เพื่อนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนรู้อีกได้อีกแนวทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ชั้นปีที่ 1-6 ที่กำลังเรียนอยู่ในปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 576 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ชั้นปีที่ 1-6 ที่กำลังเรียนอยู่ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 366 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ประชากรหลักร้อยละ ใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 25% (ธีระวุฒิ เอกะกุล, 2543) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยแยกประชากรออกเป็นชั้นภูมิมาก่อนแล้วสุ่มอย่างง่ายให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดตัวอย่างและ

ประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มี 4 ตัวเลือกให้เลือกตอบแต่ละข้อว่าไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง และจริงมาก จำนวน 52 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านดีข้อ 1-18 ด้านเก่งข้อ 19-31 และด้านสุข ข้อ 32-52

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการนำแบบประเมินไปให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีตอบ โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาทีก่อนเริ่มเรียนภาคบรรยาย จากนั้นนำแบบประเมินไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละและความฉลาดทางอารมณ์วิเคราะห์ผลตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตสำหรับผู้ใหญ่ (อายุ 18-60 ปี) ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานของการวิเคราะห์แบบประเมินนี้

5. การแปลผลข้อมูล

แปลผลตามเกณฑ์มาตรฐานแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต โดยค่าเฉลี่ยที่ได้นำไปเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานของบุคคลอายุระหว่าง 18-25 ปี (กรมสุขภาพจิต,

2543) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคะแนน กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ 1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 38, 39, 41-44, 46, 48-50 ให้คะแนนดังต่อไปนี้ ตอบไม่จริงให้ 1 คะแนน ตอบจริงบางครั้งให้ 2 คะแนน ตอบค่อนข้างจริงให้ 3 คะแนน และตอบจริงมากให้ 4 คะแนน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 35, 37, 40, 45, 47, 51, 52 ให้คะแนนดังต่อไปนี้ ตอบไม่จริงให้ 4 คะแนน ตอบจริงบางครั้งให้ 3 คะแนน ตอบค่อนข้างจริงให้ 2 คะแนน และตอบจริงมากให้ 1 คะแนน จากนั้นหาผลรวมค่าคะแนนแต่ละด้าน และหาค่าเฉลี่ยแต่ละด้านต่อไปของนักศึกษาแต่ละชั้นปีต่อไป

ผลการศึกษา

1. คะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาทั้ง 6 ชั้นปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 155.81-164.76 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปกติเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และเมื่อจำแนกเป็นระดับชั้นปี พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 6 มีค่าสูงกว่าทุกชั้นปี (164.76) โดยเฉพาะด้าน

เก่ง และด้านสุข ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ชั้นปีที่ 2 (155.81) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าทุกชั้นปีคือด้านเก่งและด้านสุข เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย พบว่า การควบคุมอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-6 อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าค่ามาตรฐานเล็กน้อย ยกเว้นชั้นปีที่ 1 ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนองค์ประกอบย่อยด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ปกติ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

2. ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์แต่ละองค์ประกอบของนักศึกษาแต่ละชั้นปี เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1 ด้านดี ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 6 ตามลำดับ ด้านเก่ง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 6 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ ด้านสุข ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 6 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 1 ตามลำดับ

3. ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์แต่ละองค์ประกอบที่มีค่าน้อยที่สุดที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ควรได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุง ทั้ง 3 องค์ประกอบ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านแยกตามชั้นปี

E.Q.	เกณฑ์มาตรฐาน	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		ชั้นปีที่ 6	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
องค์ประกอบด้านดี													
1.การควบคุมอารมณ์	13-18	17.33	0.52	18.19	0.28	19.25	0.23	18.81	0.29	18.20	0.25	18.47	0.43
2.เห็นใจผู้อื่น	16-21	19.08	0.23	18.41	0.23	19.03	0.20	19.10	0.20	18.27	0.20	19.04	0.26
3.รับผิดชอบ	17-23	20.06	0.24	19.64	0.24	20.29	0.26	20.38	0.25	19.93	0.24	19.76	0.46
รวมด้านดี		18.82		18.74		19.52		19.43		18.80		19.09	
องค์ประกอบด้านเก่ง													
1.มีแรงจูงใจ	15-21	18.71	0.37	17.55	0.22	18.68	0.27	18.70	0.28	17.95	0.30	19.04	0.24
2.ตัดสินใจแก้ปัญหา	14-20	17.73	0.19	17.02	0.21	17.66	0.22	18.34	0.16	17.68	0.19	18.49	0.20
3.มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	15-20	17.46	0.29	16.93	0.15	17.84	0.15	17.85	0.27	16.98	0.22	18.14	0.27
รวมด้านเก่ง		17.96		17.17		18.06		18.29		17.54		18.55	
องค์ประกอบด้านสุข													
1.ภูมิใจในตนเอง	9-14	11.90	0.33	11.38	0.30	11.99	0.26	11.95	0.22	11.49	0.21	11.82	0.35
2.พึงพอใจในชีวิต	16-22	20.08	0.29	18.59	0.24	19.90	0.24	19.78	0.16	18.86	0.31	20.08	0.22
3.มีความสุข	15-21	19.37	0.12	18.10	0.09	19.75	0.12	19.11	0.16	18.85	0.18	19.92	0.10
รวมด้านสุข		17.11		16.02		17.21		16.94		16.40		17.27	
โดยรวม	138-170	161.71	0.32	155.81	0.25	164.38	0.25	164.01	0.24	158.22	0.26	164.76	0.30

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1-6 มีค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมและองค์ประกอบรายด้านอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มาจากครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างดี และมีอาชีพที่มั่นคง (คณะสัตวแพทยศาสตร์, 2552) นักศึกษาจึงถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เยาว์วัยให้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ ชาตรี วิฑูรชาติ(2553) ที่กล่าวไว้ว่า แนวทางการพัฒนา EQ นั้น ล้วนมาจากการเลี้ยงดูร่วมกับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก กอปรกับหลักสูตรการเรียนการสอนทางสัตวแพทย์นั้น นักศึกษาที่เข้ามาเรียนล้วนมีจิตใจที่เป็นเมตตาต่อสัตว์อยู่แล้ว จึงทำให้เป็นบุคคลที่รู้จักการควบคุมอารมณ์ได้ดี ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ ประภาส ปานเจียง ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา ที่พบว่า อาชีพผู้ปกครอง รายได้รวมต่อเดือนของผู้ปกครองและรายจ่ายต่อเดือนต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน แต่ สภาพ

การเลี้ยงดูของครอบครัวและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งถ้าพิจารณาผลการศึกษาในภาพรวมจะพบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของกัลยานาค เพ็ชร(2545) ที่ศึกษาพบว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย มีค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติตามมาตรฐานของกรมสุขภาพจิต และ สอดคล้องกับการศึกษาของสุทิน ชนะบุญ และ ณิชกานต์ มีลูน (2553) ที่พบว่า ค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติตามมาตรฐานเช่นเดียวกัน แต่ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับการศึกษาของ ภรณ์ เอื้อจรัสพันธ์ุ และคณะ (2550) ที่พบว่า ค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น สูงกว่าค่ามาตรฐาน ซึ่งทั้งสามผลงานวิจัย ล้วนเป็นบุคลากรทางการแพทย์ เช่นเดียวกัน จึงทำให้ผลการศึกษาที่ได้นี้บ่งชี้ว่า นักศึกษาสัตวแพทย์ส่วนใหญ่มีความสามารถที่จะดำเนินชีวิตและทำงานให้ประสบความสำเร็จได้

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสัตวแพทย์ของแต่ละชั้นปี ซึ่งเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐาน จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบด้านดี เกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2-6 มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานเล็กน้อย อาจเป็นเพราะชั้นปีที่ 2-6 มีวุฒิภาวะ การควบคุมตนเองสูง หรืออาจมาจากนักศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ โดยเฉพาะชั้นปีที่สูงขึ้น มีรายวิชาที่จัดการเรียนสอนเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์แยกแยะมากขึ้น มีรายวิชาภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา มีกิจกรรมการฝึกงาน การฝึกภาคสนามไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา (คณะสัตวแพทยศาสตร์, 2552) จึงทำให้มีการฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ที่บ่อยขึ้น ส่วนชั้นปีที่ 1 มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีวุฒิภาวะหรือวัยที่ยังเด็กกว่าชั้นปีอื่นๆ การควบคุมอารมณ์จึงไม่เท่าสูงเหมือนชั้นปี 2-6 แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของกรมสุขภาพจิต และเมื่อพิจารณาด้านอื่นๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก มีค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันทุกชั้นปี ประเด็นหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามไปที่ทำให้

คะแนนความฉลาดทางอารมณ์องค์ประกอบด้านดี การควบคุมอารมณ์มีค่าคะแนนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานนั้น อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ จำเป็นต้องควบคุมอารมณ์ตนเองทั้งในด้านอารมณ์และการแสดงออกให้เหมาะสม แต่หากต้องควบคุมตนเองให้เป็นไปตามที่สังคมคาดหวังมากเกินไปได้ อาจเกิดความเครียดได้

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ เช่น องค์ประกอบด้านสุข จะพบว่า ความภูมิใจในตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับชั้นปีอื่นๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ นักศึกษาเมื่อขึ้นปี 2 จะรู้จักตนเองมากขึ้นว่าสาขาวิชาที่ตนเองกำลังศึกษานี้ ใช้หรือไม่ใช้สำหรับตนเอง ซึ่งจะพบว่า ทุกๆ ปี จะมีนักศึกษาลาออกเพื่อศึกษาต่อวิชาชีพอื่นหรือสถาบันอื่น (คณะสัตวแพทยศาสตร์, 2557) จึงทำให้ค่าคะแนนความภูมิใจในตนเองลดลงกว่าชั้นปีอื่นๆ หรืออาจเป็นเพราะ ลักษณะการเรียนที่ค่อนข้างหนักและมีการแข่งขันสูง ทำให้นักศึกษาไม่พอใจในสภาพของตนเอง ต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จึงอาจทำให้มีแรงกดดันและมีความสุขลดน้อยลงได้ และเมื่อดูค่าคะแนนความภูมิใจในตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 จะเป็นพบว่า มีค่า

คะแนนใกล้เคียงกับชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ นักศึกษาเมื่อขึ้นไปเรียนชั้นปีที่ 5 บางคนจะเริ่มตัวเองแล้วว่า เหมาะที่เป็นนายสัตวแพทย์หรือไม่ หากค้นพบตัวเองว่าไม่เหมาะ บางคนจะเลือกขอจบเพียง 4 ปี เพื่อรับวุฒิปริญญาตรีบัณฑิต แทนวุฒิสัตวแพทยศาสตรบัณฑิตที่ต้องเรียนอย่างน้อย 6 ปี (คณะสัตวแพทยศาสตร์, 2552)

เมื่อพิจารณาจากผลรวมค่าเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบของนักศึกษาแต่ละชั้นปีที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกองค์ประกอบน้อยกว่าทุกชั้นปี ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีผลรวมค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะ ช่วงชั้นปีที่ 2 นักศึกษาต้องเรียนรายวิชาของคณะสัตวแพทยศาสตร์ เป็นหลักทุกรายวิชา (คณะสัตวแพทยศาสตร์, 2552) ซึ่งต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่บังคับให้เรียนวิชาที่สำนักรักษาศึกษาทั่วไปเป็นผู้จัดการเรียนการสอนให้ (วิชาเรียนร่วมทุกคณะ) จึงอาจทำให้เกิดภาวะเครียดหรือกังวลในการเรียนวิชาหลักของคณะได้และหากผ่านพ้นช่วงชั้นปีที่ 2 แล้ว นักศึกษาจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบการเรียนวิชาหลักของคณะได้ และอาจทำให้มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทาง

อารมณ์ทุกองค์ประกอบสูงเหมือนนักศึกษาชั้นปีที่ 6 ก็เป็นไปได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เทอดศักดิ์ เดชคง และคณะ (2547) และกล่าวไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ ไม่ได้ถูกกำหนดตายตัวจากพันธุกรรม และไม่ได้มีการพัฒนามากในช่วงวัยเด็กตอนต้นเหมือนความฉลาดทางปัญญา (IQ) แต่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น(Goleman D., 1998) ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

สรุป

คะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาทั้ง 6 ชั้นปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 155.81-164.76 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปกติเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคนไทย เมื่อพิจารณาเป็นชั้นปี พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกชั้นปี (164.76) ส่วนชั้นปีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือชั้นปีที่ 2 (155.81) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข ของแต่ละชั้นปี พบว่า องค์ประกอบด้านดี:การควบคุมอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-6 อยู่ในเกณฑ์สูงกว่า

ค่ามาตรฐานเล็กน้อย ยกเว้นชั้นปีที่ 1 ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนองค์ประกอบด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่อาจมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ เช่น การเลี้ยงดู จำนวนพี่น้อง สภาพครอบครัว เป็นต้น

2. ควรมีการประเมินระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ เป็นระยะๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เอื้อให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาระดับความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น

3. ควรจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาระดับความฉลาดทางอารมณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยเน้นการพัฒนาด้านความภูมิใจใน

ตนเอง และการควบคุมอารมณ์ เช่น จัดโครงการปฏิบัติธรรมหรือนั่งสมาธิในวันสำคัญทางพุทธศาสนา โครงการ เราวีกร อาชีพสัตวแพทย์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จัดสรรงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2556 สำหรับการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณนายแพทย์สุภาพจิต กระทรงสาธาณสุข ที่อนุญาตให้ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต ขอขอบคุณนางสาวพัทธ์ธีรา แสงพล ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือบทรหัสย่อภาษาอังกฤษให้มีความเหมาะสมถูกต้องและสมบูรณ์ ขอขอบคุณนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2543). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข
- กัลยา นาคเพ็ชร และวันเพ็ญ อินแก้ว. (2545). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 10 (1), 15-24.
- คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2552). *หลักสูตรสัตวแพทยศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การสัตวแพทย์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552)*. ขอนแก่น: คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2557). *สรุปจำนวนการลาออกของนักศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ ประจำปี 2556 และ 2557*. ขอนแก่น: หน่วยทะเบียนและประเมินผล คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2542). ความฉลาดทางอารมณ์. *ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในชีวิต*, 4(4),30-31.
- ชาติรี วิชาธาติ. (2553). *เลี้ยงลูกอย่างไรให้มี EQ ดี*. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/e-pl/articledetail.asp?id=684>
- เทอดศักดิ์ เดชคง และคณะ. (2547). การศึกษาผลของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ต่อการพัฒนาคุณภาพบุคลากรสาธารณสุข. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*, 12, 209-13.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ประภาศ ปานเจียง. (มปป). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา*. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2558 จาก www.hu.ac.th/.../data/10...P/10_Education-P-4.pdf

- ศรีสุรางค์ พัฒนานนุรักษ์ เรณูอาจสาลี สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์ และชลดา วงศ์ภิรมย์. (2555). *บทความวิจัยเรื่องอิทธิพลของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นกาญจนบุรี*. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2558 จาก www.western.ac.th/.../%20ปี%202554
- สุทิน ชนะบุญ และ นิชกานต์ มีลุน. (2553). *ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขารณสุขศาสตร์ (สาขารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. (รายงานการวิจัย) .ขอนแก่น: วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น.*
- สมบูรณ์ ดันยะ และ คณະ (2551). *ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. (2546). *แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- Beam, J. (2012). *What is an Emotional Quotient (EQ)?* . Retrieved June 10, 2013, from <http://www.wisegEEK.com/what-is-an-emotional-quotient-eq.htm>
- Goleman, D. (1998). *Working with Emotional Intelligence*. New York : Bantam Books. Retrieved June 10, 2013, from [www. Joe.org/joe/1999 december/iw4.html](http://www.Joe.org/joe/1999 december/iw4.html).
- Goleman, D. (2011) *Leadership: The Power of Emotional Intelligence*. More Than Sound Publishing.
- Karnaze, Melissa. (1990). *Salovey & Mayer on Emotional Intelligence*. Retrieved June 10, 2013, from <http://mindfulconstruct.com /2009/03/31/salovey-mayer-on-emotional-intelligence-1990/>
- Salovey, P. & Mayer, J.D. (1990). *Emotional Intelligence*. Baywood Publishing.